

СТРУКТУРА І СЕМАНТИКА АНАЛІТИЧНИХ ПРЕДИКАТИВНИХ СИНТАКСЕМ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена розгляду виявів аналітизму на синтаксичному рівні в англійській мові. У роботі подається визначення аналітичної предикативної синтаксеми, аналізується структура і семантика аналітичних предикативних синтаксем англійської мови. У статті робиться спроба дослідити закономірності сполучуваності основної частини та формативу в аналітичних предикативних синтаксемах.

Ключові слова: аналітизм, предикат, синтаксема, зіставне мовознавство.

Статья посвящена рассмотрению проявлений аналитизма на синтаксическом уровне в английском языке. В работе дано определение аналитической предикативной синтаксемы, анализируется структура и семантика аналитических предикативных синтаксем английского языка. В статье осуществляется попытка исследовать закономерности сочетаемости основной части и формата в аналитических предикативных синтаксемах.

Ключевые слова: аналитизм, предикат, синтаксема, сопоставительное языкознание.

The article is devoted to the investigation of analytism in the English language on the syntactical level. The definition of analytical predicative syntaxemes is provided. The structure and semantics of analytical predicative syntaxemes in English is characterized. An attempt to investigate the regularities in the combination of the main part and the formal element of analytical predicative syntaxemes is made.

Key words: analytism, predicate, syntaxeme, contrastive linguistics.

Проблема вивчення типологічних рис різних мов посідає чільне місце в сучасному мовознавстві. У традиційному розумінні синтетизм та аналітизм розглядаються як типологічні властивості, що виявляються передусім на морфологічному рівні і визначають певні синтаксичні особливості мови. Натомість у сучасній лінгвістиці намітилася традиція виявляти ознаки синтетичності та аналітичності не тільки в морфологічній системі мови, а й у дериваційній та синтаксичній системах [7, с. 17-27]. У полі нашої уваги знаходяться структура та семантика аналітичних предикативних синтаксем англійської мови. Актуальність вивчення аналітичних предикативних синтаксем визначається, по-перше, відсутністю повного переліку цих одиниць та, по-друге, необхідністю встановлення закономірностей змін у мові.

Метою роботи є визначення репертуару аналітичних предикативних синтаксем англійської мови та з'ясування закономірностей сполучуваності допоміжної та основної частин таких синтаксем. Мета передбачає виконання таких завдань:

1) з'ясувати відмінність аналітичних предикативних синтаксем від структурно подібних одиниць інших рівнів;

2) визначити репертуар аналітичних предикативних синтаксем, дослідивши семантику основного та структурного компонентів;

3) встановити особливості сполучуваності основного та структурного компонентів аналітичних предикативних синтаксем англійської мови.

У мовах світу існують дві основні групи засобів вираження граматичних значень: синтетичні способи та аналітичні. Для синтетичних засобів характерне поєднання граматичного показника з самим словом. Загальною рисою аналітичних засобів є вираження граматичного значення за межами слова, окремо від нього – наприклад, за допомогою прийменників, сполучників, артиклів, допоміжних дієслів та інших службових слів, а також за допомогою порядку слів і загальної інтонації висловлювання [11, с. 70]. У словнику лінгвістичних термінів знаходимо таке визначення аналітичних та синтетичних мов: «Аналітичні мови – мови, в яких граматичні відношення виражаються службовими словами, порядком слів, інтонацією і т. п.» [1, с. 530]. «Синтетичні мови – мови, в яких граматичні відношення виражаються у межах словоформи (без допомоги службових слів, порядку слів і суперсегментних

одиниць)» [1, с. 532]. Синтетизм та аналітизм визначають також «як типологічні властивості мови, що виявляються за умови наявності формально подільних елементарних номінативних одиниць, семантична структура яких складається з основного та модифікаційного значень, а формальна – з основного структурного компонента та форматива. Синтетизм виявляється при компактній локалізації складників формальної структури, аналітизм – при розчленованій [7, с. 22]».

Синтетизм та аналітизм на синтаксичному рівні репрезентують такі одиниці, для яких основною є номінативна функція і які мають семантичну структуру, що складається з основного й синтаксичного модифікаційного елементів, і формальну структуру, що поділяється на основний компонент – засіб вираження основного значення та форматив – засіб вираження синтаксичного значення. У компактній або розчленованій локалізації структурних компонентів виявляється протиставлення синтаксичного синтетизму та синтаксичного аналітизму [7, с. 41].

Репрезентантами синтетизму та аналітизму на синтаксичному рівні вважаємо синтаксему. Учення про синтаксему було розроблено Г.О. Золотовою. Синтаксема є мінімальною одиницею синтаксису. За визначенням Г.О. Золотової, «засобами іменування компонентів речення, ланками синтаксичного ланцюжка, якими стають одиниці лише вступаючи у відношення з іншими ланками, виявляються слова-синтаксеми [9, с. 48]». Для характеристики синтаксичної одиниці дослідниця вважає релевантним розмежування і протиставлення трьох основних можливостей: 1) самостійне використання одиниці; 2) використання одиниці в якості компонента речення; 3) прислівне використання одиниці в якості компонента словосполучення (або аналога словосполучення) [9, с. 66].

Функціональна типологія синтаксем подається Золотовою Г.О. у такому вигляді:

- 1) синтаксеми, що володіють конструктивними можливостями виступати у функціях 1, 2, 3, – вільні синтаксеми;
- 2) синтаксеми, які вступають у функціях 2 і 3, віднесені до типу обумовлених;
- 3) синтаксеми, здатні виступати лише у 3-й функції, – зв'язані синтаксеми [9, с. 66].

У другій функції можна виділити такі позиції:

- 1) компонента речення, що предикуються; 2) компонента речення, що предикуює; 3) поширювача речення (ситуанта); 4) напівпредикативного ускладнювача речення. У третій функції розрізняються такі позиції: 1) придієслівна; 2) приіменна (присубстантивна); 3) приад'єктивна та приадвербіальна [9, с. 66]. Отже, синтаксеми можуть виступати засобами вираження іменних, предикативних, адвербіальних значень.

З огляду на визначення синтетизму та аналітизму, поданих вище, під синтетичною синтаксемою будемо розуміти таку одиницю, для якої вихідною є номінативна функція та яка має

семантичну структуру, що складається з основного й синтаксичного модифікаційного елементів, і формальну структуру з компактною локалізацією структурних компонентів (основного компоненту – засобу вираження основного значення та форматива – засобу вираження синтаксичного значення). Під аналітичною синтаксемою будемо мати на увазі таку одиницю, для якою вихідною є номінативна функція і яка має семантичну структуру, що складається з основного й синтаксичного модифікаційного елементів, і формальну структуру з розчленованою локалізацією структурних компонентів (основного компоненту – засобу вираження основного значення та форматива – засобу вираження синтаксичного значення).

У полі нашої уваги знаходиться аналітичні предикативні синтаксеми. Такі одиниці слід відрізнити від аналітичних форм дієслова, які є схожими за структурою. До складу аналітичних форм дієслова англійської мови можуть входити допоміжні дієслова *to be*, *to do* та *to have* [3, с. 87; 5, с. 15; 16, с. 209-211].

Для того, щоб з'ясувати семантику основного та структурного компонентів аналітичних предикативних синтаксем англійської мови, розглянемо погляди різних дослідників на присудок (предикат), оскільки саме він традиційно вважається засобом вираження предикативності в реченні. Більшість дослідників виділяють простий/непростий та іменний/дієслівний присудки. Утім, значення, які вони вкладають у ці поняття, є різними.

За словами Л.С. Бархударова, предикативна форма у присудку може належати як повнозначному, так і службовому дієслову. У першому випадку присудок є простим і включає такі присудки, у яких повнозначне дієслово жвивається в аналітичній формі (наприклад: *John is reading a book*), оскільки на синтаксичному рівні аналітична форма дієслова розглядається як одне ціле [2, с. 146]. Предикативна форма у присудку може також належати не повнозначному, а службовому дієслову (за винятком допоміжних дієслів, що утворюють аналітичні форми) [2, с. 146]. Службовим дієсловом, що використовується у предикативній формі, зазначає Л.С. Бархударов, може бути як дієслово *be* – т. з. дієслово-зв'язка, так і один з групи модальних дієслів. Присудки англійської мови, за визначенням Л.С. Бархударова, поділяються на прості/складені та дієслівні/іменні. Особливістю, необхідною для виділення складених присудків, за Л.С. Бархударовим, є наявність у них дієслова *be* або модального дієслова. За наявності у присудку предикативної форми дієслова *be* присудок називається іменним (*nominal predicate*). У другому випадку, тобто за наявності у присудку модального дієслова, присудок носить назву складного (*complex predicate*). Складний присудок може мати два різновиди: складний іменний (*complex nominal*

predicate), тобто той, у якому вжито інфінітив дієслова-зв'язки *be* після модального дієслова, та складний дієслівний (complex verbal predicate), тобто той, у якому модальне дієслово вводить інфінітив не дієслова-зв'язки, а будь-якого

повнозначного дієслова (в тому числі й аналітичну форму інфінітива) [2, с. 146]. Таким чином, класифікацію типів присудка Л.С. Бархударов будує на такій системі бінарних протиставлень [2, с. 146] (табл. 1):

Таблиця 1

Бінарні протиставлення у класифікації типів присудка за Л.С. Бархударовим

1) за принципом наявності зв'язки	дієслівний	іменний
	–	+
2) за принципом наявності модального дієслова	нескладний	складний
	–	+

У цілому класифікація типів присудків постає в роботі Бархударова у вигляді такої схеми [2, с. 147] (табл. 2):

Таблиця 2

Класифікація типів присудка за Л.С. Бархударовим

	Verbal (дієслівний)	Nominal (іменний)
Non-complex (нескладний)	John smiled.	John was angry.
Complex (складний)	John might smile.	John might be angry.

В іменному присудку граматичні показники (спосіб, особа, час, число) виражені у службовому слові – дієслові *be*, а лексично повнозначним членом присудка є недієслівний (іменний) член конструкції. У даному випадку відбувається відокремлення граматичних і лексичних елементів присудка [2, с. 149], що є ознакою аналітичної предикативної синтаксеми. Як дієслово-зв'язка дієслово *be* може вводити слово, що належить до недієслівної частини мови або (рідко) непередикативну форму дієслова, а також підрядні, сурядні та предикативні словосполучення і підрядні речення [2, с. 150].

Як і в іменному присудку, в складеному присудку граматичним центром присудка є службове дієслово, але «вже не зв'язка, а одне з модальних дієслів» [2, с. 152]. Лексичним центром складеного присудка є завжди одна й та сама форма – інфінітив або інфінітив іменної зв'язки *be* + іменний член [2, с. 153].

Іншим підходом до класифікації присудків є такий, що враховує семантичний аспект. Залежно від значення, присудок може позначати дію, стан, якість, ставлення до дії або стану, що приписується підмету. «Ці різні значення знаходять своє вираження в структурі присудка і лексичному значенні його складників» [6, с. 37]. Згідно зі структурною класифікацією, присудки можуть бути простими і складеними, які, в свою чергу, можуть бути іменними і дієслівними. Таким чином, існують простий дієслівний, простий іменний, складений дієслівний та складений іменний присудки. Складений дієслівний присудок має такі різновиди: фазовий, модальний, подвійного значення. У межах складеного іменного присудка виділяється власне іменний та подвійний іменний [6, с. 37]. Особливістю цієї класифікації є виділення складного дієслівного присудка подвійної орієнтації та іменного подвійного присудка (табл. 3).

Таблиця 3

Структура присудка згідно з лексичним значенням його складників

присудок						
простий		складений				
дієслівний	іменний	дієслівний			іменний	
		фазовий	модальний	подвійного значення(подвійної орієнтації)	власне іменний	подвійний іменний
<i>He runs quickly.</i> <i>You will remember her.</i>	<i>He a gentleman!</i>	<i>He began to read.</i>	<i>He was able to go further.</i>	<i>The Gadfly seemed to have taken a dislike to her</i>	<i>He grew angry.</i>	<i>The moon was shining cold and bright.</i>

Ще однією класифікацією присудків, що бере до уваги семантичний аспект, є класифікація О.І. Смирницького, який виділяє такі типи присудків:

процесуальний, кваліфікативний (означальний), об'єктний присудок, обставинний присудок [13, с. 112-115] (табл. 4).

Таблиця 4

Семантична класифікація типів присудків І.О. Смирницького

1.	процесуальний присудок	<i>He arrived.</i>
2.	кваліфікативний (означальний) присудок	<i>He is young.</i>
3.	об'єктний присудок	<i>The box contains 15 matches. He has a lot of friends.</i>
4.	обставинний присудок	<i>He is here. The book is on the table.</i>

За будовою усі чотири типи присудків можуть бути складеними. Для непроцесних присудків таке оформлення змісту є типовим; для процесних присудків такий випадок є нетиповим, але цілком можливим [13, с. 123]. У сучасній англійській мові складний присудок, за визначенням науковця, представлений двома типами:

1. Складений присудок, у якому один з компонентів виражений дієсловом, а інший – не дієсловом: *He is a doctor. He has many friends. He is here. He became a doctor.*
2. Складений присудок, у якому обидва компоненти виражені дієсловом: *I can see; He began to shout.* [13, с. 123].

Окрім двох основних типів присудка (дієслівного та іменного), виділяють третій тип, т. з. «фразеологічний присудок», до якого відносять усталені вирази на зразок *to have a bath, to take hold, to give a smile* [10, с. 194]. У більшості випадків такі конструкції передають значення однократної дії, для вираження якої у дієслова

немає граматикалізованих засобів. У розвитку і поширенні конструкції даного типу вважають вияв і загальну тенденцію до аналітизму, властиву англійській мові [10, с. 194].

Визнаючи проблемним статус конструкцій типу *(The moon) rose red*, науковці стверджують, що такий присудок не може бути названий «дієслівно-іменним», адже чисто формальний принцип класифікації при аналізі членів речення є неправомірним. Конструкції на зразок *(The moon) rose red* є не елементарного типу, якими є дієслівний та іменний присудок. Таку конструкцію вважають результатом синтаксичного процесу контамінації [10, с. 195]. У результаті іншого синтаксичного процесу – ускладнення – виникає ускладнений дієслівний, іменний і фразеологічний присудки. Отже, основним критерієм виділення типів присудків у даному випадку є «характер структури плану змісту, що корелює зі структурою плану вираження» [10, с. 195] (табл. 5).

Таблиця 5

Типи присудків за характером структури плану змісту, що корелює зі структурою плану вираження

– простий дієслівний	<i>Jack spoke. (W. Golding)</i>
– простий іменний	<i>«She is asleep». (A. Bennett)</i>
– простий фразеологічний	<i>Mrs. Davidson gave a gasp, [...] (S. Maugham)</i>
– простий контамінований	<i>The screams were still rising unabated from the swimming pool. (I. Murdoch)</i>
– ускладнений дієслівний	<i>His heart stopped beating. (J. Galsworthy)</i>
– ускладнений іменний	<i>It turned out to be Sam. (P. Abrahams)</i>
– ускладнений фразеологічний	<i>I can give you a call as soon as I get home.</i>
– ускладнений контамінований	<i>She would lie awake for a long time worrying about her mother.</i>

Більш широким підходом є визначення типів присудків на тлі загальної структури членів речення, який не є загальноприйнятим. Питання про межі члена речення є спірним; існують випадки, коли важко визначити, чи виступає поєднання повнозначних слів одним членом речення чи декількома. Перш за все, це стосується поєднань з так званими дієсловами неповної предикації, тобто з такими, які самостійно не здатні передати інформацію про предмет мовлення [15, с. 169]. Щодо того, які дієслова в англійській мові слід віднести до дієслів неповної предикації, єдиної думки не існує [15, с. 169]. Утім, усі ці дієслова разом зі своїм доповненням утворюють єдиний член речення, який зазвичай називають складеним присудком [15, с. 169]. Точніше та правильніше

говорити про те, що дієслова неповної предикації утворюють разом зі своїм доповненням складений член речення [15, с. 169]. Ідеальної класифікації структурних типів членів речень неможливо виробити [15, с. 173]. Утім, структурні типи членів речення виділяють, спираючись на такі критерії:

- 1) членами речення визнаються лише підмет, присудок та синтаксичні елементи, безпосередньо пов'язані з присудком;
- 2) члени речення класифікуються за числом і способом зв'язку не всіх слів, що входять до їхнього складу, а лише повнозначних;
- 3) із класифікації вилучаються сурядні групи, оскільки вони розглядаються як випадки дублювання синтаксичної позиції [15, с. 172] (табл. 6).

Таблиця 6

Класифікація структурних типів членів речення

Структура членів речення	Присудок	Інші члени речення	
		непоширений член речення (без залежних елементів)	поширений член речення (у поєднанні із залежними елементами)
Простий член речення (виражений одним повнозначним словом)	<i>(He) is smiling. (I) took (a book).</i>	<i>He (is smiling). I (took) a book.</i>	<i>Taking a book from the shelf (I opened it).</i>
Складений член речення (виражений дієсловом неповної предикації + доповнення)	<i>(He) is a sportsman. (I) must go. (We) began to eat.</i>	<i>To be a sportsman (takes courage). (I hate) having to go.</i>	<i>To become a qualified engineer (one must work hard). (I hate) having to do things in haste.</i>
Складний член речення (виражений вторинною предикативною структурою)		<i>(I heard) a door slam. (I think it strange) for him to act so. My daughter being unwell (I had to stay at home).</i>	

Таким чином, за класифікацією структурних типів членів речення, присудок має менше структурних типів, ніж інші члени речення. Він не може бути поширеним, а також складеним, оскільки його основою є особова форма дієслова. Складеним, однак, може бути частина присудка – предикативний член (предикатив). Це говорить про те, що предикативу як синтаксичній категорії належить особливе місце серед членів речення [15, с. 173]. Складені члени речення (за даною класифікацією) виступатимуть аналітичними синтаксемами.

Немає єдиної думки щодо того, як класифікувати дієслова, що входять до складу дієслівного складеного присудка. Напівзначущі дієслова, що вводять нефінітні форми дієслів, М.Я. Блох поділяє на такі групи, як дієслова дискримінаційної відносної семантики (*seem, happen, turn out* тощо); дієслова суб'єктно-дійової реляційної семантики (*try, fail, manage* тощо); дієслова фазової семантики (*begin, continue, stop* тощо) [3, с. 88].

Дієслова-зв'язки є структурним елементом присудків, оскільки вони поєднують підмет з іменною частиною. Вони виражають граматичні категорії особи, числа, часу, виду та способу [6, с. 42]. Іменна частина присудка зазвичай виражається іменником, прикметником або фразою зі схожим семантично-граматичним характером [3, с. 88]. Дієслова-зв'язки не позбавлені певного значення. Здійснюючи функцію з'єднання («зв'язування») підмета й іменної частини присудка, вони виражають справжню семантику цього зв'язку, тобто показують відносний аспект характеристик, приписуваних підмету іменною частиною присудка. Найбільш типовим дієсловом-зв'язкою є дієслово *be* [13, с. 125; 3, с. 88]. Усі інші дієслова-зв'язки М.Я. Блох поділяє на такі групи: 1) ті, що виражають сприйняття (перцепцію), та 2) ті, що виражають неперцептивний, або «фактичний» зв'язок. До головних перцептивних дієслів-зв'язок відносяться: *seem, appear, look, feel, taste*. Головними фактичними дієсловами-зв'язками є *become, get, grow, remain, keep* [3, с. 89]. Розглядаючи дієслова-зв'язки, дослідники поділяють їх також на ті, що втратили своє лексичне значення (*to be,*

to get); ті, що частково втратили своє лексичне значення (*to remain, to become, to grow, to turn, to look, to seem*) та ті, що повністю зберігають своє лексичне значення, але все ж таки функціонують як дієслова-зв'язки і (*to elect, to call, to leave, to keep, to make*). Згідно з лексичним значенням, дієслова-зв'язки розподіляють на три групи [6, с. 43; 13, с. 125]: 1) дієслова буття (*to be, to feel, to sound, to smell, to taste, to look, to appear*); 2) дієслова зміни стану, або становлення (*to become, to grow, to turn, to get, to make*); 3) дієслова збереження стану (*to remain, to continue, to keep, to stay*).

Дієслова-зв'язки виступають формантом аналітичних предикативних синтаксем, оскільки вони, виражаючи граматичні значення, поєднують лексичне значення, що приписується суб'єкту, з лексичним значенням основного компонента аналітичних предикативних синтаксем.

Проаналізувавши різновиди присудків, можемо зробити висновок, що поняття синтетичної/аналітичної предикативної синтаксеми не можна ототожнювати з поняттям простий/складний присудок. Так, простий присудок «*She is asleep*». (A. Bennett) виступатиме аналітичною предикативною синтаксемою, оскільки основний компонент, що передає лексичне значення (*asleep*) та форматив (*is*), який виражає граматичне та синтаксичне значення, мають розчленовану локалізацію.

Усі дослідники погоджуються, що модальні дієслова входять до складених присудків. Основними формальними ознаками модальних дієслів Л.С. Бархударов вважає відсутність флексії (за англійською термінологічною традицією – суфікса) -s у формі третьої особи однини теперішнього часу та відсутність предикативних форм [2, с. 153]. Це зумовлює використання даних дієслів лише в одній синтаксичній функції – предикативній. Лексичним центром складного присудка є завжди одна й та сама форма – інфінітив або інфінітив іменної зв'язки *be* + іменний член [2, с. 153].

До функцій модальних дієслів відносяться такі:

1) модальне дієслово може використовуватися в своєму первісному значенні;

- 2) воно може виконувати роль власне допоміжного дієслова в аналітичних дієслівних формах (для утворення майбутнього часу);
- 3) може послаблювати своє лексичне значення, коли воно використовується в модальних фразах, які виражають припущення, впевненість або невпевненість щодо дії, вираженої повнозначним дієсловом [12, с. 120].

Модальна семантика дієслова є додатковою до семантики основного дієслова, але одночасно й індивідуальною, яку легко можна впізнати. Модальні дієслова використовуються для того, щоб вказати, чи дія, названа основним дієсловом, є можливою, необхідною, обов'язковою, проблематичною, очікуваною тощо [14, с. 90]. Модальні дієслова можуть виражати, по-перше, відносні значення типу суб'єктивного відношення, тобто здатності, зобов'язання, дозволу, бажаності тощо та, по-друге, відносну ймовірність [3, с. 87]. Ці два типи функціональної семантики (здатність, зобов'язання, дозвіл, бажаність/ймовірність) можуть бути визначені за допомогою встановлення співвідношення чистих сполучень модальних дієслів з відповідними двома типами стативних сполучень слів еквівалентної функції: з одного боку, групи *be obliged* «*мусити, бути зобов'язаним*», *be permitted* «*бути дозволеним*» тощо; з іншого боку – групи *be likely* «*вірогідно*», *be probable* «*можливо*». Наприклад: *Tom may stay for the televuew if he will.* → *Tom is permitted to stay. The storm may come any minute, you had better leave the deck.* → *The storm is likely to come any minute* [3, с. 87].

Враховуючи визначення аналітичних предикативних синтаксем, вважаємо, що модальні

дієслова можуть входити до складу аналітичних предикативних синтаксем як їх формант.

Крім модальних дієслів, формант аналітичних предикативних синтаксем може бути виражений:

- 1) дієсловами буття і перебування у певному стані (to be, to feel, to sound, to smell, to taste, to look, to appear);
- 2) дієсловами становлення або переходу з одного стану в інший (to become, to grow, to turn, to get, to make)
- 3) дієсловами збереження стану (to remain, to continue, to keep, to stay);
- 4) фазовими дієсловами:
  - початку дії (to begin, to start, to commence, to set about, to take to, to fall to, to come);
  - тривання (to go on, to keep, to proceed, to continue);
  - повторення (would, used);
  - закінчення (to stop, to finish, to cease, to give up, to leave off);
- 5) дієсловами суб'єктно-дійової реляційної семантики (to try, to fail, to manage);
- 6) волонкативними дієсловами (to wish, to want, to desire);
- 7) модальними дієсловами (can/could, may/might, shall/should, will/would, dare, need, ought, let);
- 8) модальними виразами (to be able, to be allowed, to be willing, to be anxious, to be capable, to be going).

Кожна група цих дієслів характеризується певними закономірностями у сполучуваності з основним компонентом, які можна представити у вигляді таблиці (табл. 7).

Таблиця 7

Закономірності сполучуваності форматива з основним компонентом в аналітичних предикативних синтаксемах англійської мови

форматив		морфологічне вираження основного компонента	семантичне значення основного компонента	приклад
дієслова буття і перебування у певному стані		to be, to feel, to sound, to smell, to taste, to look, to appear	прикметник іменник	предметність стан, ознака, характеристика предмета/об'єкта <i>She is a teacher. The music sounds nice.</i>
дієслова становлення або переходу з одного стану в інший		to become, to grow, to turn, to get, to make	прикметник дієприкметник іменник	стан (фізичний та емоційний), ознака, характеристика предмета/об'єкта <i>He grew pale. The trip became exciting. He got tired. She made a good teacher.</i>
дієслова збереження стану		to remain, to continue, to keep, to stay	прикметник іменник дієприкметник	стан (фізичний та емоційний), ознака, характеристика предмета/об'єкта <i>The topic remains untouched.</i>
фазові дієслова	початку дії	to begin, to start, to commence, to set about, to take to, to fall to, to come	інфінітив герундій іменник	процесуальність <i>They began quarrelling. They commenced to talk.</i>
	тривання	to go on, to keep, to proceed, to continue		

Закінчення табл. 7

фазові дієслова	повторення	would, used	інфінітив	процесуальність	<i>He used to eat chocolate.</i>
	закінчення	to stop, to finish, to cease, to give up, to leave off	інфінітив герундій іменник		<i>He stopped speaking. He finished to draw.</i>
дієслова суб'єктно-дійової реляційної семантики		to try, to fail, to manage	інфінітив	окрема дія	<i>They failed to find a way out.</i>
волюнтативні дієслова		to wish, to want, to desire	інфінітив	процесуальність окрема дія	<i>She wishes to read this book. He wants to come today.</i>
модальні дієслова		can/could, may/might, shall/should, will/would, dare, need, ought, let	інфінітив	фізична/розумова дія процесуальна дія окрема дія	<i>We could understand them well. She needs to sleep a lot. He may take this book.</i>
модальні вирази		to be able, to be allowed, to be willing, to be anxious, to be capable, to be going	інфінітив	фізична/розумова дія процесуальна дія окрема дія	<i>She is willing to study. He is allowed to swim. They are going to switch off the TV.</i>

Аналіз аналітичних предикативних синтаксем показав, що існують певні закономірності у поєднанні форманта й основного компонента. Сполучуваність того чи іншого форматива з основною частиною залежить як від того, якою частиною мови виражається основний компонент, так і від того, яку семантику він має. Формант аналітичних предикативних синтаксем може виражати стан або динаміку. Ті форманти, що виражають стан, поєднуються з іменними частинами

мови, які також передають стан (ознаку). Форманти аналітичних предикативних синтаксем, які виражають динаміку, поєднуються з дієслівними формами (інфінітивом і герундієм), для яких основною також є ознака процесуальності.

Таким чином, закономірність поєднання форматива (допоміжної частини) з основною частиною в аналітичних предикативних синтаксемах полягає в наявності спільної семи, яка виражає статику або динаміку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. – М.: КомКнига, 2005. – 576 с.
2. Бархударов Л.С. Структура простого предложения современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1966. – С. 141-57.
3. Блох М.Я. Теоретическая грамматика английского языка: Учеб. – М.: Высшая школа, 2000. – 381 с.
4. Всеволодова М.В. Синтаксемы и строевые категории предложения в рамках функционально-коммуникативного синтаксиса (к вопросу о предикативности, предикации и членах предложения) // Вестник Московского университета. Сер. 9. Филология. – 2000. – № 1. – С. 75-95.
5. Грамматика английского языка: Морфология. Учебное пособие / Н.А. Кобрин, Е.А. Корнеева, М.И. Оссовская, К.А. Гузеева. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.
6. Грамматика английского языка: Синтаксис. Учебное пособие / Н.А. Кобрин, Е.А. Корнеева, М.И. Оссовская, К.А. Гузеева. – М.: Просвещение, 1986. – 160 с.
7. Дубова О.А. Діахронічна типологія української мови: Навчальний посібник. – К.: Міленіум, 2006. – 302 с.
8. Жаборнюк О.А. Про мовний і логічний аспекти предикації (на матеріалі англійської мови) // Мовознавство. – 2000. – № 1. – С. 69-74.
9. Золотова Г.А. Коммуникативные аспекты русского синтаксиса. – М.: Наука, 1982. – 368 с.
10. Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г. Теоретическая грамматика современного английского языка: Учебник. – М.: Высш. школа, 1981. – 285 с.
11. Мечковская Н.Б. Общее языкознание. Структурная и социальная типология языков: учеб. пособие для студ. филол. и лингвист. спец. – 5-е изд. – М.: Флинта, 2007. – 312 с.
12. Раевская Н.Н. Теоретическая грамматика современного английского языка (на английском языке). – К.: Kiev State University Publishing House, 1967.
13. Смирницкий А.И. Синтаксис английского языка. Издательство литературы на иностранных языках. – М., 1957. – 284 с.
14. Современный английский язык: морфология и синтаксис = Modern English Grammar: Morphology and Syntax: Учебное пособие для студентов лингв. вузов и фак. ин. Языков / О.В. Александрова, Т.А. Комова. – М.: Изд. центр «Академия», 2007. – 224 с.
15. Теоретическая грамматика английского языка: Учебное пособие / Ответственный редактор – В.В. Бурлакова. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1983. – 253с.
16. Храковский В.С. Аналитическая конструкция, аналитическая словоформа, аналитическое слово / Аналитические конструкции в языках различных типов. – М.; Л.: Наука, 1965. – С. 209-221.

Рецензенти: д.філол.н., професор Дубова О.А.,
д.філол.н., професор Шумарова Н.П.